

Značajnost procjene boli radi poboljšanja stupnja kvalitete zdravstvene njege

Significance of pain assessment for the purpose of improving the level of health care quality

Josip Božić¹, Mojca Dobnik², Mateja Lorber³

¹Opća bolnica Varaždin, Odjel anesteziologije, reanimatologije i intenzivnoga liječenja, Ivana Meštrovića bb, 42 000 Varaždin, Hrvatska

¹General Hospital Varaždin, Department of Anesthesiology reanimation and intensive healing, Ivana Meštrović bb, 42000 Varaždin, Croatia

²Univerzitetni klinični center Maribor, Ljubljanska ulica 5, Slovenia

²Clinical Hospital Centre Maribor, Ljubljanska ulica 5, Slovenia

³Fakulteta za zdravstvene vede, Univerze v Mariboru, Slovenia

³Faculty for healthcare, University of Maribor, Slovenia

Sažetak:

Uvod: Točna procjena stupnja boli važna je za kvalitetno provođenje zdravstvene njege. Nedostatna edukacija zdravstvenih djelatnika o procjeni boli uzrokuje nezadovoljavajuću kvalitetu zdravstvene njege. Svrha je istraživanja utvrditi znaju li medicinski djelatnici dovoljno o toj temi da zadovoljavajuće procijene stupanj boli, te koriste li se osobnom procjenom zadovoljavajuće u svakodnevnoj praksi.

Metode: Za istraživanje je uporabljen originalni upitnik. Istraživanje je provedeno u zdravstvenoj ustanovi u Republici Sloveniji. U istraživanje je uključeno 100 ispitanika, a zadovoljavajuće popunjene upitnike vratilo je njih 82. Za utvrđivanje statističke važnosti uporabljen je t-test.

Rezultati: Stupanj obrazovanja medicinskih djelatnika [$r=0,314$; $p<0,001$] i samocjenjivanje aktivnosti radi liječenja boli [$r=0,245$; $p<0,001$] statistički su znatno povezani sa stupnjem kvalitete zdravstvene njege.

Rasprava: Procjena boli pomoć je pri kontroli intenziteta boli, čemu može pridonijeti znanje medicinskih sestara. Također, međunarodna istraživanja pokazuju da je potrebno dati prioritet u liječenju kronične boli u kliničkom okruženju. Rezultati ovog istraživanja mogu dovesti do razvoja i provedbe tekućih programa obuke za zaposlenike koje bi temeljili na dokazima iz područja liječenja boli. Poznato je da medicinske sestre trebaju odgovarajuće znanje, vještine, stavove i timsku suradnju u liječenju boli koja može učinkovito pridonijeti udobnosti pacijenta.

Ključne riječi: stupanj obrazovanja • samoocjenjivanje • kvaliteta zdravstvene njege

Kratki naslov: Bol i kvaliteta zdravstvene njege

Abstract:

Background: Accurate assessment of the degree of pain is important for the implementation of quality health care. Insufficient level of training of health professionals on the assessment of pain could be a cause for poor quality of health care. The purpose of the study is to determine whether the medical staff has a sufficient level of knowledge to assess degree of pain and to use personal assessment in everyday practice.

Method: For the purpose of this study we used an original questionnaire. The study was conducted in a medical institution in Republic Slovenia. The study included 100 patients and satisfactory completed questionnaires were returned from 82 patients. To determine the statistical significance we used t-test.

Results: The level of education of medical staff [$r = 0.314$, $p < 0.001$] and self-assessment activities for the purpose of treating pain [$r = 0.245$, $p < 0.001$] were significantly associated with the level of quality of care.

Discussion: Knowledge of nurses contributes to accurate assessment of pain, which helps to control pain intensity. Also, international research shows that it is necessary to give priority to the treatment of chronic pain in a clinical setting. The results of this research may lead to the development and implementation of ongoing training programs for employees, that are based on the evidence in the areas of pain. It is known that nurses need appropriate knowledge, skills, attitudes and team collaboration in the treatment of pain that can effectively contribute to the comfort of the patient.

Ključne riječi: stupanj obrazovanja • samoocjenjivanje • kvaliteta zdravstvene njege

Key words: level of education • self-assessment • quality of health care

Received January 1st 2014;

Accepted 4th 2014

Autor za korespondenciju/Corresponding author: Josip Božić, General Hospital Varaždin, Department of Anesthesiology reanimation and intensive healing, Ivana Meštrović bb, 42000 Varaždin, Croatia • Tel: +385-42-393 039, Fax: +385-42-393 041 • Mob: +385-91-48 67 121 • E-mail: kongres.bol.hums@gmail.com; jbozic91@gmail.com

Uvod /Introduction

Liječenje bolesnika s kroničnom boli mora biti cjelovito. Preduvjet za uspješno liječenje boli jest dijagnoza koja je uzrok boli. Pravilna procjena boli znatno pomaže postavlj-

janju dijagnoze, tijekom liječenja, procjeni aktivnosti i funkcionalnoga stanja bolesti. U liječenju boli važni su čimbenici koji uključuju podučavanje pacijenta, stupanj edukaci-

je zdravstvenih djelatnika i povećanje stupnja kvalitete zdravstvene njege [1].

Jedan od osnovnih svakodnevnih zadataka medicinskih sestara prepoznati etiologiju boli i uporabiti odgovarajuće metode zdravstvene njege. Ovakav pristup omogućava povećanje stupnja kvalitete zdravstvene njege. Nadalje, prikladno liječenje znatno utječe na stupanj zadovoljstva pacijenta, skraćuje vrijeme boravka u bolnici te posljedično uzrokuje smanjenje troškova liječenja.

Odgovarajući stupanj obrazovanja, pozitivni stavovi prema liječenju boli te moralne, etičke i profesionalne obveze medicinskim sestrama omogućuju pravilnu procjenu boli i uporabu odgovarajućih metoda liječenja boli.

Liječenje i procjena boli važan su čimbenik zdravstvene njege pacijenta. Nadalje, kontinuirani obrazovni programi uvelike povećavaju stupanj znanja [2]. Nadalje, Breivik i suradnici [4] iznalaze da 9% bolesnika navodi da je liječnik ili drugi zdravstveni djelatnik procijenio bol uporabom odgovarajuće skale za procjenu boli.

U svrhe istraživanja postavljene su dvije hipoteze, i to:

Ad 1] Zaposlenici smatraju da je procjena boli kod pacijenta važna.

Ad 2] Uporabom vizualno-analogne ljestvice zaposlenici ocjenjuju stupanj boli prije i poslije uporabe analgezije.

Metode / Methods

U istraživanju je uporabljen originalni upitnik koji sadržava 17 pitanja [pitanja zatvorenog tipa i analiza dokumenata]. Ponuđeni odgovori izrađeni su prema Likertovoj skali, i to: gdje 1 znači "uopće nije istina", 2 - "ne slažem se", 3 - "niti se slažem niti se ne slažem", 4 - "slažem se", 5 - "apsolutno se slažem". Prvi dio upitnika sadržavao je pitanja o demografskim karakteristikama ispitanika, a drugi pitanja o stupnju edukaciju ispitanika o boli i samoprocjeni boli. Razina je pouzdanosti 0.818.

Istraživanje je učinjeno u zdravstvenoj ustanovi u kojoj je zaposleno 150 zdravstvenih djelatnika. U istraživanje je uključeno 100 ispitanika, a zadovoljavajuće popunjene upitnike vratilo je njih 82, što predstavlja 67% na uzorku od 150 zaposlenih u zdravstvenoj ustanovi. Zadovoljavajuće popunjenih i vraćenih upitnika bilo je 82.

Prije provođenja istraživanja dobivena je pismena suglasnost etičkog povjerenstva zdravstvene ustanove.

Prosječna starost ispitanika bila je 35 godina [raspon od 21 do 55 godina starosti]. U istraživanju je uključeno 82 ispitanika [17 muških i 65 ženskih osoba]. Prema završenom stupnju obrazovanja u istraživanje su uključena 53 zdravstvena tehničara, 27 diplomiranih medicinskih sestara i 2 ispitanika s magistarskim stupnjem obrazovanja.

Statistička analiza / Statistical analysis

Za statističku obradu podataka korišten je programski paket SPSS 20.0. [IBM Software package for statistical analysis, Statistical analysis in social science, USA]. Uporabljena je analiza variance [ANOVA] testom, a statistički značajna razlika između promatranih varijabli utvrđena je t-testom.

Rezultati / Results

U tablici su predstavljene prosječne vrijednosti i standardna devijacija za istraživane proučavane čimbenike. [Tablica 1].

TABLICA [1] Statistička značajnost čimbenika obrazovanje, samoocjenjivanje i stupanj kvalitete.

Varijable	N	Min.	Max.	t-test
Obrazovanje	82	1,02	4,55	0,61
Samoocjenjivanje	82	1,83	4,13	0,511
Stupanj kvalitete	82	2,36	4,84	0,489

Utvdili smo da su čimbenici obrazovanje zaposlenih ($r=0,314$; $p<0,001$) i samocjenjivanje poznavanja procjene boli ($r=0,245$; $p<0,001$) statistički znatno povezane sa stupnjem kvalitete zdravstvene njege.

Sa ANOVA testom utvrđivali smo znatne razlike u proučavanju obrazovanja, samoocjenjivanja i stupnja kvalitete zdravstvene njege u odnosu na duljinu radnog iskustva i stupanj obrazovanja. Rezultati su prikazani u tablici [Tablica 2].

TABLICA [2]. Rezultati ANOVA za proučavane varijable

Varijable	Obrazovanje		Radna dob	
	F	p	F	p
Obrazovanje	8,558	<0,001	1,328	0,245
Samoocjenjivanje	10,192	<0,001	1,423	0,143
Kakvoća	1,173	0,393	1,042	0,342

p=statistična značajnost

Utvdili smo da, u odnosu na godine radnoga staža, ne dolazi do statistički značajnih razlika između ispitivanih čimbenika [izobrazba, samoocjenjivanje, stupanj kvalitete zdravstvene njega]. Čimbenik "stupanj obrazovanja" značajan je u odnosu na čimbenike izobrazbe i samoocjenjivanja.

Diskusija / Discussion

Rezultati provedenog istraživanja pokazuju da zaposlenici ocjenjuju aktivnosti u području liječenja i smanjenja stupnja boli kao važne, te ih povezuju sa stupnjem kvalitete provođenja zdravstvene njege.

Rezultati studije provedene u Innisa i suradnika [5] verificiraju važnost kontinuiranoga obrazovanja medicinskih sestara radi poboljšanje razumijevanja boli i uključivanja ocjenjivanja boli u svakodnevne radne aktivnosti. Ovakve navode potvrđuju i rezultati provedene studije Rahimi-Madiseh, Tavakol in Dennick [6]. Iznalaze da postoji potreba za poboljšanje nastavnog plana i programa koji bi trebao sa-

državati edukaciju o procjeni boli i metodama liječenja radi poboljšanja zdravstvene njege.

Horbury, Henderson i Bromley [7] opisuju nezadovoljavajući stupanj zainteresiranosti medicinskih sestara prisustvovanju stručnim skupovima, kongresima, sastancima čija je tema povezana s problematikom boli. Rezultati studije koju su proveli Cheuk-chi, Lui i Winnie [8] verificiraju da poslije provedenog odgovarajućeg ob razovanja pacijenti doživljavaju mnogo niži intenzitet boli.

Rezultati opisani u provedenom istraživanju trebaju istaknuti potrebu za uvođenjem inovativnih strategija i metoda radi povećavanja osviještenosti medicinskih sestara o nedostatku znanja za ocjenjivanje i liječenje boli. Navedeni nedostaci detaljno su opisani u studiji koju su proveli Guardini i suradnici [9], u kojoj se opisuje obrazovanje tijekom 18-mjeseci. Program usavršavanja sastoji se od predavanja, rasprava i tečaja »Bolnica bez boli«. Tsai i suradnici [10] iznalaze da stupanj edukacije medicinskih sestara o uporabi odgovarajućih metoda radi umanjenja stupnja boli ne zadovoljava. Opisani rezultati iz spomenutih studija utvrđuju potrebu za kontinuiranom edukacijom medicinskih sestara o boli.

Literatura / References

- [1] Goldenberg DL. Chronic pain management. In: Kelley WN, Harris ED, Ruddy S, Sledge CB. *Textbook of Rheumatology*. 6th ed. WB Saunders Company, Philadelphia, 2000: 753-61.
- [2] McNamara MC, Harmon D, Saunders J. Effect of education on knowledge, skills and attitudes around pain. *Br J Nurs*. 2012;13-26;21(16):958, 960-4.
- [3] Corrigan C, Desnick L, Marshall S, Rosenblatt R. What can we learn from first-year medical students' perception of pain in the primary care setting? *Pain Med*, 2011; 12: 1216-22.
- [4] Breivik H. et al. Survey of chronic pain in Europe: Prevalence, impact on daily life, and treatment *Eur J Pain*. 2006; 10(4): 287-333.
- [5] Innis J, Bikaunieks N, Petryshen P, Zellermeier V, Ciccarella L. Patient satisfaction and pain management: An educational approach. *J Nurs Care Qual*, 2004. 19(4): 322-7.
- [6] Rahimi-Madiseh M, Tavakol M, Dennick R. A quantitative study of Iranian nursing students' knowledge and attitudes towards pain: Implication for education. *Int J Nurs Prac*, 2010; 16(5): 478-83.
- [7] Horbury C, Henderson A, Bromley B. Influences of patient behavior on clinical nurses' pain assessment: implications for continuing education. *J Conti Edu Nurs*, 2005; 36(1): 18-24.
- [8] Cheuk -chi C, Lui L, So Y, Winnie K.W. Do educational interventions improve cancer patients' quality of life and reduce pain intensity? Quantitative systematic review. *J Adv Nurs*, 2012; 68(3): 511-20.
- [9] Guardini I, Talamini R, Fiorillo F, Lirutti M, Palese A. The effectiveness of continuing education in postoperative pain management: results from a follow-up study. *J Conti Edu Nurs*, 2008; 39(6): 281-8.
- [10] Tsai FC, Tsai YF, Chien CC, Lin CC. Emergency nurses' knowledge of perceived barriers in pain management in Taiwan. *J Clin Nurs*, 2007; 16(11), 2088-95.